

**PROIZVODNJA MLIJEKA I MLIJEČNIH PROIZVODA
U 2018.****PRODUCTION OF MILK AND DAIRY PRODUCTS
2018**

Količina prikupljenoga kravljeg mlijeka u 2018. u odnosu na 2017. smanjena je za 4,9%, količina ovčjega mlijeka za 3,1%, dok je količina prikupljenoga kozjeg mlijeka veća za 0,9%.

Količinski to znači da je u 2018. prikupljeno oko 23 300 t manje kravljeg mlijeka, ovčjega za 89 t manje, dok je kozjeg mlijeka prikupljeno više za oko 36 t.

Količina neobranog mlijeka koju uvoze mljekare u 2018. u odnosu na 2017. povećana je za oko 3 800 t, odnosno za 2,5%. Ostali podaci o uvozu i izvozu sirovina koji obavljaju mljekare zaštićeni su u skladu sa Zakonom o službenoj statistici (NN, br. 103/03., 75/09., 59/12. i 12/13. – pročišćeni tekst).

U usporedbi s prethodnom godinom povećana je proizvodnja svih svježih mliječnih proizvoda. Proizvodnja mlijeka za piće povećana je za oko 12 700 t (4,5%), vrhnja za oko 1 500 t (5,0%), fermentiranih proizvoda za oko 10 100 t (11,8%) i napitaka s mliječnom bazom za oko 2 500 t (13,1%).

Proizvodnja maslaca manja je za 816 t (18,9%) u odnosu na 2017., dok je ukupna proizvodnja kravljeg sira u 2018. manja za oko 3 700 t (10,6%). Proizvodnja mekanog sira manja je za 2,4% (55 t), srednje tvrdog sira za 11,3% (1 700 t) i svježeg sira za 8,8% (1 400 t), dok je povećanje proizvodnje zabilježeno kod prerađenog sira za 1,5% (33 t).

U odnosu na prethodnu godinu sadržaj mliječne masti u prikupljenome kravljem mlijeku smanjen je za 4,6% te ovčjemu za 2,0%, dok je u kozjemu mlijeku povećan za 1,4%.

Što se tiče pojedinačnih mliječnih proizvoda, količina mliječne masti u mlijeku za piće veća je za 3,0% i fermentiranim proizvodima za 7,2%, dok je manja kod vrhnja za 2,8%, maslaca za 18,9%, te siru od čistoga kravljeg mlijeka za 14,1%.

Sadržaj proteina kravljeg mlijeka povećan je u mlijeku za piće za 3,9% i vrhnju za 9,8%, dok je u kravljem siru smanjen za 10,1%.

In 2018, as compared to 2017, the quantity of collected cows' milk decreased by 4.9% and the quantity of ewes' milk by 3.1%, while the quantity of collected goats' milk increased by 0.9%.

Expressed in quantities, it means that in 2018, about 23 000 t less cows' milk and 89 t less ewes' milk was collected, while the quantity of goats' milk collected increased by about 36 t.

The quantity of whole milk imported by dairies increased in 2018, as compared to 2017, by about 3 800 t, that is, by 2.5%. Other data on import and export of raw materials collected by dairies are protected in line with the Official Statistics Act (NN, Nos 103/03, 75/09, 59/12 and 12/13 – consolidated text).

Compared to the previous year, the production of all fresh dairy products increased. Thus, the production of drinking milk increased by about 12 700 t (4.5%), the production of cream by about 1 500 t (5.0%), the production of fermented products by about 10 100 t (11.8%) and the production of drinks with a milk base by about 2 500 t (13.1%).

There was a decrease of 816 t (18.9%) in the production of butter and of about 3 700 t (10.6%) in the total cows' cheese production, as compared to 2017. The production of soft cheese decreased by 2.4% (55 t), of medium-hard cheese by 11.3% (1 700 t) and of fresh cheese by 8.8% (1 400 t), while the production of processed cheese increased by 1.5% (33 t).

The milk fat content in collected cows' milk decreased by 4.6% and in ewes' milk by 2.0%, while it increased in goats' milk by 1.4%, as compared to the previous year.

Regarding individual dairy products, the milk fat content in drinking milk increased by 3.0% and in fermented products by 7.2%, while it decreased in cream by 2.8%, in butter by 18.9% and in cheese from cows' milk (pure) by 14.1%.

The cows' milk protein content increased in drinking milk by 3.9% and in cream by 9.8%, while it decreased in cows' cheese by 10.1%.

1. **MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI U 2018.**¹⁾
MILK AND DAIRY PRODUCTS, 2018¹⁾

	Količina, t Quantities, t		Indeksi/ Indices 2018. 2017.	
	2017.	2018.		
Raspoloživost <i>Availability</i>				
Prikupljeno kravlje mlijeko	476 773	453 458	95,1	Cows' milk collected
Prikupljeno ovčje mlijeko	2 827	2 738	96,9	Ewes' milk collected
Prikupljeno kozje mlijeko	4 220	4 256	100,9	Goats' milk collected
Vrhnje	z	z	z	Cream
Uvoz neobranog mlijeka – samo mljekare	153 938	157 714	102,5	Whole milk import – only dairies
Uvoz obranog mlijeka – samo mljekare	z	z	z	Skimmed milk import – only dairies
Uvoz vrhnja – samo mljekare	z	6 789	z	Cream import – only dairies
Uvoz ostalih proizvoda (npr. sir, maslac, jogurt) – samo mljekare	1 499	z	z	Other products (e.g. cheese, butter, yoghurt) – only dairies
Proizvodnja svježih proizvoda <i>Production of fresh products</i>				
Mlijeko za piće (konzumno)	279 195	291 871	104,5	Drinking milk
Neobrano i sirovo mlijeko	149 877	152 868	102,0	Whole and raw milk
Djelomično obrano mlijeko	126 072	135 955	107,8	Semi-skimmed milk
Obrano mlijeko	3 246	3 048	93,9	Skimmed milk
Mlačenica	z	z	z	Buttermilk
Vrhnje	30 506	32 037	105,0	Cream
S < 29% m. m.	20 567	22 449	109,2	With fat content of < 29%
S > 29% m. m.	9 939	9 588	96,5	With fat content of >29%
Fermentirani proizvodi (jogurti, napici od jogurta i dr.)	85 960	96 098	111,8	Fermented products (yoghurts, drinking yoghurts and other)
S dodacima	15 842	20 778	131,2	With additives
Bez dodataka	70 118	75 320	107,4	Without additives
Napici s mliječnom bazom	19 432	21 968	113,1	Drinks with a milk base
Ostali svježi proizvodi (mliječni žele i sl.)	z	z	z	Other fresh products (milk jelly and other)
Proizvodnja ostalih proizvoda <i>Production of other products</i>				
Mliječni proizvodi u prahu	z	z	z	Powdered dairy products
Maslac	4 317	3 501	81,1	Butter
Ostali proizvodi od žutih masnoća	z	z	z	Other yellow fat dairy products
Sir od kravljeg mlijeka (čisti)	34 496	30 823	89,4	Cheese from cows' milk (pure)
Sir od ovčjeg mlijeka (čisti)	94	89	94,7	Cheese from ewes' milk (pure)
Sir od kozjeg mlijeka (čisti)	84	93	110,7	Cheese from goats' milk (pure)
Ostali sirevi (miješani)	10	11	110,0	Other cheese (mixed)
Mekani sir (> 68% vlage)	2 293	2 238	97,6	Soft cheese (> 68% of moisture)
Srednje mekani sir (62% – 68% vlage)	217	193	88,9	Medium-soft cheese (62% – 68% of moisture)
Srednje tvrdi sir (55% – 62% vlage)	15 105	13 393	88,7	Medium-hard cheese (55% – 62% of moisture)
Tvrđi sir (47% – 55% vlage)	922	907	98,4	Hard cheese (47% – 55% of moisture)
Ekstra tvrdi sir (< 47% vlage)	477	451	94,5	Extra hard cheese (< 47% of moisture)
Svježi sir	15 671	14 285	91,2	Fresh cheese
Prerađeni sir	2 213	2 246	101,5	Processed cheese
Sirutka – ukupno	68 160	61 993	91,0	Whey – total
Izvoz mlijeka i vrhnja u rinfuzi – samo mljekare	z	z	z	Export of milk and cream in bulk – only dairies

1) Vidi Metodološka objašnjenja.

1) See Notes on Methodology.

2. SADRŽAJ MLIJEČNE MASTI U GLAVNIM MLIJEČNIM PROIZVODIMA U 2018.
MILK FAT CONTENT IN MAIN DAIRY PRODUCTS, 2018

	Sadržaj mliječne masti, t <i>Milk fat content, t</i>		Indeksi/ <i>Indices</i> 2018. 2017.	
	2017.	2018.		
Raspoloživost <i>Availability</i>				
Prikupljeno kravlje mlijeko	19 034	18 153	95,4	<i>Cows' milk collected</i>
Prikupljeno ovčje mlijeko	197	193	98,0	<i>Ewes' milk collected</i>
Prikupljeno kozje mlijeko	141	143	101,4	<i>Goats' milk collected</i>
Vrhnje	z	z	z	<i>Cream</i>
Uvoz neobranog mlijeka – samo mljekare	6 121	6 294	102,8	<i>Whole milk import – only dairies</i>
Uvoz obranog mlijeka – samo mljekare	z	z	z	<i>Skimmed milk import – only dairies</i>
Uvoz vrhnja – samo mljekare	z	1 343	z	<i>Cream import – only dairies</i>
Proizvodi <i>Products</i>				
Mlijeko za piće (konzumno)	7 711	7 945	103,0	<i>Drinking milk</i>
Mlačenica	z	z	z	<i>Buttermilk</i>
Vrhnje	5 921	5 756	97,2	<i>Cream</i>
Fermentirani proizvodi (jogurti, napici od jogurta i dr.)	1 521	1 631	107,2	<i>Fermented products (yoghurts, drinking yoghurts and other)</i>
Napici s mliječnom bazom	557	574	103,1	<i>Drinks with a milk base</i>
Ostali svježi proizvodi (mliječni žele i sl.)	z	z	z	<i>Other fresh products (milk jelly and other)</i>
Koncentrirano mlijeko	-	-	-	<i>Concentrated milk</i>
Mliječni proizvodi u prahu	z	z	z	<i>Powdered dairy products</i>
Maslac	3 463	2 808	81,1	<i>Butter</i>
Ostali proizvodi od žutih masnoća	z	z	z	<i>Other yellow fat dairy products</i>
Sir od kravljeg mlijeka (čisti)	6 145	5 278	85,9	<i>Cheese from cows' milk (pure)</i>
Sirutka – ukupno	235	211	89,8	<i>Whey – total</i>
Izvoz mlijeka i vrhnja u rinfuzi – samo mljekare	z	z	z	<i>Export of milk and cream in bulk – only dairies</i>

3. SADRŽAJ PROTEINA KRAVLJEG MLIJEKA U GLAVNIM MLIJEČNIM PROIZVODIMA U 2018.
COWS' MILK PROTEIN CONTENT IN MAIN DAIRY PRODUCTS, 2018

Proizvodi	Sadržaj proteina, t <i>Protein content, t</i>		Indeksi/ <i>Indices</i> 2018. 2017.	Products
	2017.	2018.		
Mlijeko za piće (konzumno)	9 092	9 450	103,9	<i>Drinking milk</i>
Neobrano mlijeko	4 863	4 919	101,2	<i>Whole milk</i>
Djelomično obrano mlijeko	4 123	4 432	107,5	<i>Semi-skimmed milk</i>
Obrano mlijeko	106	99	93,4	<i>Skimmed milk</i>
Mlačenica	z	z	z	<i>Buttermilk</i>
Vrhnje	938	1 030	109,8	<i>Cream</i>
Proizvodi u prahu	z	z	z	<i>Powdered dairy products</i>
Maslac i ostali proizvodi od žutih masnoća	z	z	z	<i>Butter and other yellow fat dairy products</i>
Sir od kravljeg mlijeka	6 465	5 809	89,9	<i>Cheese from cows' milk</i>
Prerađeni sir	314	315	100,3	<i>Processed cheese</i>
Sirutka	417	377	90,4	<i>Whey</i>

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o godišnjoj proizvodnji mlijeka i mliječnih proizvoda preuzimaju se od Hrvatske poljoprivredne agencije – Središnjeg laboratorija za kontrolu mlijeka (SLKM). Tako se prikupljaju podaci o količini prikupljenoga kravljega, ovčjega i kozjeg mlijeka, sadržaju mliječne masti i proteina, proizvodnji mliječnih proizvoda te vanjskoj trgovini mljekara mlijekom i proizvodima.

Prikupljene podatke SLKM obrađuje i prosljeđuje Državnom zavodu za statistiku prema unaprijed dogovorenim terminima i u obliku prilagođenom za daljnju obradu.

NOTES ON METHODOLOGY

Sources and methods of data collection

Data on the annual production of milk and dairy products are taken over from the Croatian Agricultural Agency – the Central Laboratory for Milk Control (SLKM). The data collected that way refer to the quantity of cows', ewes' and goats' milk collected, milk fat and protein contents, the production of dairy products from cows' milk and the foreign dairies' trade in milk and dairy products.

The Laboratory processes the collected data and submits them, according to the previously defined deadlines and in suitable form, to the Croatian Bureau of Statistics for further processing.

Metodologija za provedbu istraživanja o mlijeku i mliječnim proizvodima temelji se na Metodološkim osnovama za prikupljanje podataka u statistici mlijeka i mliječnih proizvoda (NN, br. 42/13.).

Obuhvat i usporedivost

U Republici Hrvatskoj djeluje četrdesetak mljekara za koje SLKM analizira otkupljeno mlijeko i od kojih prikuplja podatke o proizvodnji. Obuhvaćene su industrijske i registrirane male mljekare.

Povjerljivost

Aggregirani podaci kod kojih postoje razlozi za povjerljivost (zbog malog broja jedinica, pravila dominantnosti ili sekundarne povjerljivosti), u skladu sa Zakonom o službenoj statistici (NN, br. 103/03., 75/09., 59/12. i 12/13. – pročišćeni tekst) i Pravilnikom o načinu zaštite statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku, tretiraju se kao povjerljivi te se stoga ne objavljuju.

Definicije

Mlijeko za piće obuhvaća sirovo mlijeko, neobrano, djelomično obrano i obrano bez sadržaja aditiva.

Sirovo mlijeko obuhvaća mlijeko koje nije podvrgnuto bilo kojem postupku zagrijavanja iznad 40 °C.

Neobrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti $\geq 3,5\%$, podvrgnuto toplinskom tretmanu.

Djelomično obrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti 1,5% – 2,8%, podvrgnuto jednom toplinskom tretmanu.

Obrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti $< 1,5\%$, podvrgnuto toplinskom tretmanu.

Pasterizirano mlijeko – tretirano visokom temperaturom (barem 72 °C tijekom 15 sekundi).

Sterilizirano mlijeko – tretirano visokom temperaturom (120 °C tijekom 30 minuta) u hermetički zatvorenim posudama.

Sterilizirano u protoku (uzavrelo) – tretirano visokom temperaturom (135 °C u trajanju od najmanje 1 sekunde).

Mlačenica obuhvaća ostatak nakon pretvorbe mlijeka ili vrhnja u maslac.

Vrhnje obuhvaća vrhnje za izravnu potrošnju s više ili manje od 29% mliječne masti.

Fermentirani proizvodi obuhvaćaju jogurt, tekući jogurt, acidofil te ostale fermentirane proizvode s dodacima i bez njih.

Napici s mliječnom bazom obuhvaćaju proizvode s udjelom mliječnog ekvivalenta od barem 50% (npr. čokoladno mlijeko, mlačenica s aditivima).

Ostali svježiji proizvodi obuhvaćaju proizvode od svježeg mlijeka koji nisu drugdje specificirani (uglavnom deserti na bazi mlijeka).

Koncentrirano mlijeko obuhvaća mlijeko dobiveno djelomičnim uklanjanjem vode iz neobranoga, djelomično obranoga i obranog mlijeka.

Mliječni proizvodi u prahu obuhvaćaju proizvode dobivene uklanjanjem vode iz vrhnja, svih vrsta mlijeka, mlačenice i fermentiranih proizvoda.

The methodology for carrying out the survey on milk and dairy products is based on the Methodological Basis for Gathering Data on Milk and Dairy Products Statistics (NN, No. 42/13).

Coverage and comparability

There are about forty dairies operating in the Republic of Croatia for which the SLKM makes analysis of purchased milk and from which it collects data on the production. The coverage includes industrial and registered small dairies.

Confidentiality

Aggregated data for which there are reasons for confidentiality (small number of units, the dominance rule or secondary confidentiality rule) according to the Official Statistics Act (NN, Nos 103/03, 75/09, 59/12 and 12/13 – consolidated text) and to the Ordinance on the Statistical Data Protection Method are treated as confidential and therefore are not published.

Definitions

Drinking milk comprises raw milk, whole milk, skimmed milk, semi-skimmed milk and skimmed milk containing no additives.

Raw milk comprises milk that has not been heated beyond 40 °C or undergone any treatment that has an equivalent effect.

Whole milk (pasteurised, sterilised and uperised) comprises milk with fat content $\geq 3.5\%$, subject to heat treatment.

Semi-skimmed milk (pasteurised, sterilised and uperised) comprises milk with fat content 1.5% – 2.8%, subject to one heat treatment.

Skimmed milk (pasteurised, sterilised and uperised) comprises milk with fat content $< 1.5\%$, subject to one heat treatment.

Pasteurised milk – milk treated with high temperature (at least 72 °C for 15 seconds).

Sterilised milk – milk treated with high temperature (120 °C for 30 minutes) in hermetically sealed containers.

Uperised milk – milk treated with high temperature (135 °C for not less than 1 second).

Buttermilk is a residual product of the processing of milk or cream into butter.

Cream comprises cream for direct consumption, containing more or less than 29% of milk fat.

Fermented products include yoghurts, drinkable yoghurts, acidified milk and other fermented products either with or without additives.

Drinks with a milk base comprise products containing at least 50% milk equivalent (chocolate milk, buttermilk with additives, etc.).

Other fresh products comprise fresh milk products not elsewhere specified (mainly milk-based desserts).

Concentrated milk comprises milk obtained by partial elimination of water from whole milk, semi-skimmed or skimmed milk.

Powdered dairy products comprise products obtained by eliminating water from cream, all kinds of milk, buttermilk and fermented products.

Maslac obuhvaća tradicionalni maslac, otopljeni maslac, ulje maslaca i slične proizvode s više od 80% mliječne masti.

Butter includes traditional butter, melted butter, butter oil and similar products containing more than 80% of milk fat.

Ostali proizvodi od žutih masnoća obuhvaćaju proizvode na bazi maslaca s manje od 80% mliječne masti.

Other yellow fat products comprise products based on butter with milk fat content of less than 80%.

Sir obuhvaća svježe ili sazrele, tvrde ili polutvrde proizvode dobivene koagulacijom mlijeka, vrhnja, mlaćenice i sl.

Cheese includes fresh or matured, solid or semi-solid products, obtained by coagulating milk, cream, buttermilk or other products.

Prerađeni sir obuhvaća proizvode dobivene mljevenjem, miješanjem, topljenjem i emulgiranjem jedne ili više vrsta sireva, s dodacima ili bez njih.

Processed cheese comprises products obtained by grinding, mixing, melting and emulsifying one or more varieties of cheese, with or without additives.

Sirutka obuhvaća tekuću sirutku i sirutku u prahu u tekućem ekvivalentu. Ona je nusproizvod u proizvodnji sira ili kazeina.

Whey includes liquid whey and powdered whey in liquid equivalent. It is a by-product obtained during the manufacture of cheese or casein.

Kratice

°C	Celzijev stupanj
m. m.	mliječna mast
t	tona
z	podatak zbog povjerljivosti nije objavljen

Abbreviations

°C	degree Celsius
t	tonne
z	data are not published for confidentiality reasons

Znakovi

- nema pojave
- < manje od
- > veće od
- ≥ veće ili jednako

Symbols

- no occurrence
- < less than
- > more than
- ≥ more than or equal to

Objavljuje i tiska Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.
Published and printed by the Croatian Bureau of Statistics, Zagreb, Ilica 3, P. O. B. 80
Telefon/ Phone: +385 (0) 1 4806-111, telefaks/ Fax: +385 (0) 1 4817-666

Odgovorne osobe:
Persons responsible:

Milenka Primorac Čačić, načelnica Sektora poljoprivrede, šumarstva, ribarstva i zaštite okoliša
Milenka Primorac Čačić, Director of Agriculture, Forestry, Fisheries and Environment Directorate

Lidija Brković, ravnateljica
Lidija Brković, Director General

Priredili: Mario Valentić i Anita Grlica
Prepared by: Mario Valentić and Anita Grlica

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.
USERS ARE KINDLY REQUESTED TO STATE THE SOURCE.

Naklada: 20 primjeraka
20 copies printed

Podaci iz ovog Priopćenja objavljuju se i na internetu.
First Release data are also published on the Internet.

Služba za komunikaciju s korisnicima
User Communication Department

- Informacije i korisnički zahtjevi
Information and user requests
Telefon/ Phone:
+385 (0) 1 4806-138, 4806-154
Elektronička pošta/ E-mail:
stat.info@dzs.hr
Telefaks/ Fax:
+385 (0) 1 4806-148

- Pretplata publikacija
Subscription
Telefon/ Phone:
+385 (0) 1 4806-115
Elektronička pošta/ E-mail:
prodaja@dzs.hr
Telefaks/ Fax:
+385 (0) 1 4806-148

- Novinarski upiti
Press corner
Telefon/ Phone:
+385 (0) 1 4806-121, 4806-168
Elektronička pošta/ E-mail:
press@dzs.hr
Telefaks/ Fax:
+385 (0) 1 4806-148